

SUOMEN SODASTA TERRORIN AIKAAN

(Julkaistu aikaisemmin Helsingin Reservin Sanomissa)

Meillä kaikilla on Vänrikki Stoolin tarinoiden luoma käsitys Suomen sodasta 1808-1809. Välttämättä meillä ei sitten olekaan sitten kovin paljon enemmän tietoa, sillä - yllättävää kyllä - aiheesta ei ole juurikaan kirjoitettu vuosikymmeniin. Unohdamme myös usein, että tämä sota oli myös silloiselle emämaallemme Ruotsille merkittävä ja traumaattinen tapahtuma. Ruotsalainen historioitsija Martin Hårdstedt on nyt kirjoittanut uuden teoksen Suomen sodasta ja mm. hyödyntänyt uutta lähdeaineistoa. Kirja ei pelkästään kuvaa sotatapahtumia vaan kartoittaa myös taustoja ja tarjoaa hyvän syyn verestä ruotsin kielen taitoja.

Runsaat sata vuotta Suomen sodan jälkeen Suomi irtaantui jälleen emämaasta, tällä kertaa tietysti Venäjältä. Viime vuosina nuori historioitsijasukupolvi on ryhtynyt tutkimaan Suomen itsenäistymisen vaiheita ennakkoluulottomasti ja siten myös monesti herättänyt erilaisia vuoteen 1918 liittyviä intohimoja. Marko Tikka väitteli tohtoriksi pari vuotta sitten punaisten ja valkoisten kenttöoikeuksia käsittelevällä tutkimuksella. Hänen uusin kirjansa on katsaus ei pelkästään kevään 1918 tapahtumiin, vaan myös vapaussodan jälkipyykin hoitoon. Tikka muuten käyttää systemaattisesti termiä "sisällissota" ja perusteleeekin valintaansa hyvin! Itse pysyttelen kuitenkin "vapaussodassa".

Toinen maailmansota toi mukanaan monenlaisia uusia ilmiöitä ja huimasti kehittynyt teknologia mullisti osaltaan sodankäyntiä. Propaganda nousi tärkeälle sijalle kaikkien sotivien osapuolten toiminnassa, myös Suomen. Lasse Lehtinen julkaisi pari vuotta sitten isokokoisen teoksen aiheesta (Kynällä, kameralla ja kiväärillä). Kirjasta on nyt ilmestynyt lähes samansisältöinen uusi versio nimellä Sodankäyntiä sanoin ja kuvin. Teos on nyt kooltaan normaalikokoinen kirja ja hintakin selvästi edullisempi, joten jos aihe kiinnostaa, kannattaa Lehtisen kirja hankkia.

Eversti, valt. tri Pekka Visuri on kaikille tuttu turvallisuuspolitiikan asiantuntija, kirjoittaja ja ahkera luennoitsija. Hänen juuri ilmestynyt uusin teoksensa Suomi kylmässä sodassa on osa Kadettikunnan toteuttamaa turvallisuuspoliittista informaatiota.

Visurin kirja antaa hyvän kuvan turvallisuuspoliittisen toimintaympäristön kehityksestä. Siihen liittyy myös Kadettikunnan tuottama multimediatallenne.

Kuten kaikki muistamme, Dan Brownin kirja Da Vinci -koodi herätti valtavan keskustelun ja kirjaa on myyty järkyttäviä määriä, vaikka se ei kirjana ole mitenkään hyvä. Tämän menestyksen innoittamana on kirjoitettu useita samanhenkisiä kirjoja, joista - ainakin nimen perusteella - kannattaa mainita Taavi Soininvaaran Marsalkan miekka. Vaikka juonta ei pidä paljastaa, voin todeta, että tarina ei ole järin uskottava mutta kohtalaisen mukavasti kirjoitettu.

Toinen samaan kategoriaan luokiteltava kirja on nykyisin elokuvakäsikirjoittajana toimivan Raymond Khouryn Viimeinen temppeliherra. Temppeliherrojen salaperäinen maine yhdistettynä 2000-luvun terroripelkoihin on tuottanut yli 500 sivuisen tarinan. Harmitonta viihdettä.

Alla olevassa listauksessa olen maininnut kirjojen ns. "normaalihinnat". Varsinkin näin syksyisin kannattaa kuitenkin verrata eri kirjakauppaketjujen tarjouksia, joita hyödyntämällä voi säästä huomattavasti.

Markus Anaja

Martin Hårdstedt, Finska kriget 1808-1809. Prisma, Stockholm 2006. 388 sivua, kuvitettu. Hinta noin 36 euroa.

Marko Tikka, Terrorin aika. Suomen levottomat vuodet 1917-1921. Ajatus, Helsinki 2006. 239 sivua, valokuvia. Hinta noin 30 euroa.

Lasse Lehtinen, Sodankäyntiä sanoin ja kuvin. Suomalainen sotapropaganda 1939-1944. WSOY, Helsinki 2006. 271 sivua, runsaasti kuvitettu. Hinta noin 45 euroa.

Pekka Visuri, Suomi kylmässä sodassa. Otava, Helsinki 2006. 336 sivua, valokuvia. Hinta noin 35 euroa.

Taavi Soininvaara, Marsalkan miekka. Tammi, Helsinki 2006. 379 sivua. Hinta noin 32 euroa.

Raymond Khoury, Viimeinen temppeliherra. Tammi, Helsinki 2006. 516 sivua. Hinta noin 33 euroa.